

Peter Hinckelmann Joachim Jordan

**De Papismo Disputatio Anasceuastica Duodecima. Continens praecipuos
Romanae Synagogae errores refutatos, quos ea fovet in loco De Bonis Operibus**

Rostochii: Litteris Reusnerianis, 1607

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn756804299>

Druck Freier Zugang

P. Hinkelmann.

R. M. theol. 1607. 8.

- Constantia
- ① Joh. Caselius, de deo uno et vero 1607
 - ② Joach. Hemmingius, de communicatione majestatis 1607
 - ③ Joach. Fischerus, de peccato originali 1607
 - ④ Heid. Kirchnerus, de arbitrio hominis 1607
 - ⑤ Joh. Redekerus, de discrimine legis ev. 1607
 - ⑥ Henr. Tectorius, de justificatione 1607
 - ⑦ Joach. Jordanus, de bonis operibus 1608
 - ⑧ Joan. Lutcius, de sacramentis 1608
 - ⑨ Joach. Hemmingius, de sacramento coenae 1608
 - ⑩ Heid. Kirchnerus, de sac. confirmationis 1608
 - ⑪ Joh. ab Huda, de traditionibus 1608
 - ⑫ Paul. Brunnus, de votis monachatus 1608
 - ⑬ Nic. Fridricus, de adiaphoris 1608
 - ⑭ Henr. Hammerus, de oratione 1608
 - ⑮ Pet. Hoff, de indulgentiis 1608
 - ⑯ Joh. Albinus, de morte 1608

1. 9.

DE PAPISMO
DISPUTATIO ANASCEVASTICA
DVODECIMA.

*Continens præcipuos Romane Synagoga erro-
res refutatos, quos ea fovet in loco*

De

BONIS
OPERIBUS.

*Reverende facultatis Theologicae in Academia
Rostochiensis consensu;*

Moderatore & Doctore SS. Spiritu:
Sub Præsidio

M. PETRI HINKELMANNI
Verbi Divini ministri:

ad privatam *сочиненiю* proposita

à
IOACHIMO IORDANO

Lunæburg. Sax.

Horis locog. solitiss. s. Idus Decemb.

1690 1690

ROSTOCHII,

Litteris Reulnerianis An. 1607.

DISPUTATIO XII.
DE BONIS OPERIBUS.

Προλεγόμενα

I.

*VM superiori συζητησιν Orthodoxa, de gratuita ho-
minis peccatoris coram Deo justificatione, doctrina
explicata, ex Scriptura S. confirmata, & Pontifi-
ciorum ἐπεροδιδασκαλων erroneis opinionibus opposita
sit, convenientissimus requirit ordo, ut articulum
de fructibus justificantis fidei, bonis scilicet ope-
ribus, tanquam effectum sua causa subiciamus.*

II. De quibus non minus eleganter quam piè inquit D. August; lib. de fid. & b. op.
Bona opera non precedunt justificandum, sed sequuntur justificatum.
*Nec enim vera fides potest esse otiosa, sed instar bona & fructuosa ar-
boris bonos fructus producit: Et quemadmodum lumen efficax est
sparsione radiorum; ita hac præcipue est ἡ ἐργασίη per charitatem &
alias virtutes.* Gal. 5. 6.

III. Quia verò adversarius noster diabolus (novit enim quod mo-
dicum tempus habeat) hoc unice sibi propositum habet, ut, quando- Apoc. 12. 12.
quidem Christo duci & capiti nostro vim inferre nequit, nobis, Christi
membris, & sub vexillo ejus strenuè militantibus, maculam inurat, &
à via veritatis nos abducat; probè notanda est illius astutia, ipsi ferme
perpetua, quod tunc sibi maximam victoria adipiscenda spem polli-
ceatur, si tesseram militia Christiana corrumpat.

IV. Hinc tot errores in Ecclesiam Christi per organa sua inducit, tot

inter docentes rixas movet, ut ne unicum quidem fidei articulum intentatum reliquerit, quin adversus singulos singulas hareses excitarit.

V. Nobis igitur quia propositum est, Romanensium crassissimos errores ad Lydium Scripturae S. lapidem probare, eos quos in hoc articulo de bonis operibus fovent (fovent autem & re & numero maximos) aspirante divino numine examinabimus.

VI. Quod ut commodius fiat, primarios & maximè controversos seligemus, & in sequentia 3. capita distributos perspicuis & brevibus, quantum fieri poterit, refutationibus excipiemus.

I. Breviter examinabimus quaestionem, An facienda sint bona opera, & quanam ea sint.

II. Proponemus controversiam de perfectione eorundem; Et quomodo Deo placeant.

III. De eorum meritis agemus.

Qua verò firmissimis nostris fundamentis opponunt adversarij, & imprimis verbosissimus illorum Antesignanus Bellarminus, de illis in ipso disputationis congressu ad J. J. agemus.

CAPUT PRIMUM.

An facienda sint b. op. & quænam illa.

Primus Error.

Communis
Romanen-
sium cavil-
latio.
Conc. Trid.
c. 11.
Tr. C. can.
19.

Lutherani, dum prohibent bona opera, fenestram peccandi aperiunt: Siquidem existimant renatos prorsus liberos esse ab observatione mandatorum Dei, & nihil esse præceptum præter fidem, cætera omnia esse indifferentia.

REFUTATIO.

I. Non novam esse diaboli, Orthodoxæ veritatis hostis insensissimi, quam per Esavitas, organa sua fidelissima, Ecclesia Christi his postremis temporibus aspergere laborat maculam, quasi illa, excludens opera ab articulo gratiæ justificationis peccatoris coram Deo, fenestram improbis ad omnis generis scelera & nequitiam aperiat, sed vetustissi-
imum

enam coecissimum & malitiosam eriminationem, non solum ostendit nobis exemplum Pauli, pessime à Iusticiarijs traducti, quasi docuerit, facienda esse mala ut eveniant bona: Verum ipsius etiam salvatoris nostri testimonium, cui, cibum cum peccatoribus capienti, idem à scribis & Pharisais objectum fuit.

Rom. 3, 8.
Matth. 9, 11.
Luc. 15, 2.
c. 11, 19.

II. Quia verò insigni huic Monachorum mendacio, mox sub primam Ecclesiarum reformationem, à B. Luthero praestitam, cum varijs Orthodoxorum scriptis, tum verò praecipuè articulis 6. & 20. Aug. Conf. obviam fuit itum; nec non ex earum quaestionum, quas liber Christiana Conc. pertractat, diexodo impudentissima ac Sycophantica ejusdem calumnia stupenda vanitas patet luculentissimè, cachinno potius dignum illud esse, quàm refutatione majori, vel cuiusvis notum.

III. Adversarij autem, (quorum conscientijs non ignotum, falsò illa nobis tribui) quia idèò hanc quaestionem tam operosè disputant, ut rudioribus fucum faciant, quasi illa esset porissimum inter nostram & illorum Ecclesiam, in hoc loco controversia, An facienda sint bona opera? quorum possessionem apud se solos esse gloriantur, paucissimis Orthodoxae Ecclesiae sententiam & fundamenta, ex limpidijs Israelis fontibus hausta, subjiciemus.

IV. Ac primò quidem, impium & execrabilem esse priscorum haereticorum, Basilidis & Gnosticorum, aliorumq;, studium bonorum operum tollentium, errorem, nostrorum scripta non solum, satis gravia & frequentia, verum etiam praecipuè ipsa vox legis, quotidie in Ecclesijs nostris sonans, luculentum dicunt coram toto mundo testimonium. Haereticorum itaq; esse & Epicureorum opinio, contemnere & prohibere bona opera.

V. Sententiam verò nostram, quòd bona opera non omittenda, sed summà observatione & diligentia facienda sint, confirmant. 1. Scriptura dicta: Tit. 2, 14. Qui dedit semetipsum pro nobis, ut redimeret nos ab omni iniquitate, & purificaret sibi ipsi populum ἐκλετῶν καὶ ἁγίων. 1. Thess. 4, 7. Rom. 6, 15. Matth. 7, 19. Ephes. 2, 10. Psal. 34, 15. Ephes. 4, 22. Rom. 13, 12. & similia his quàm plurima, quibus

quibus abundat codex biblicus, ad quæ, brevitati studentes, candi-
dum lectorem remittimus.

VI. 2. Fidei proprietates. Neq; enim ea in renatis esse potest absq;
operibus sicut nec in naturalibus quoq; : causis omnibus integris & in-
corruptis, non potest effectus non sequi: Imò (a) absq; eis fides prorsus
mortua: (b) per charitatem siquidem operatur, & (c) qui iustitiam
exercet, iustus est. Vnde (d) p̄j vocantur arbores iustitia, & opera
illarum (e). Paulus nominat fructus iusticie (f), fructus spiri-
tus: (g) Jacobus, Fructus Sapiaentia, quæ è supernis est.

VII. 3. Ipsa necessitas. Necessaria siquidem sunt bona opera, tum
Dei causa: 1. (a) propter ipsius mandatum. 2. (b) propter ejus-
dem nominis gloriam. Tum hominis causa dupliciter; respectu nostri
& proximi: Proximi quidem: 1. ut ei nostram fidem probemus,
& loca exempli simus, cum videat nostra opera. 2. ut eum diliga-
mus tanquam nosmet ipsos, eiq; beneficiamus. Nostri verò: 1. Quia
(a) debitores sumus. 2. Ut simus grati. 3. (b) Ut fidem & bonam con-
scientiam retineamus. 4. (c) Propter premia presentis & futura
vite.

VIII. Hac est orthodoxa de hac questione sententia, quam adver-
sarij contra propriam conscientiam (d) publicis scriptis non verentur,
invertere.

IX. Etsi itaq; bonis operibus vim & évépyeian salvandi vel justifi-
candi omninò denegemus, atq; sic nō necessaria ea ad salutē esse doce-
mus, non tamen (ut Suita opinantur) omninò ea, ut jam monstravi-
mus, extra promeria Ecclesia relinquamus, quod R. Luthero, alijsq; or-
thodoxa veritatis confessoribus, ne per somnium quidem incidit, sed
ea necessaria esse firmiter asseveramus.

Secundus Error.

Bona opera sunt non tantum ea, quæ divinitus sunt
mandata, sed etiam, quæ ab hominibus spontè, ex bona
intentione, & proprio arbitrio eliguntur, vel ab Ecclesiâ
& sacerdotibus injunguntur.

Refutatio

Tappus
pag. 188.
Conc. Tri.
c. 10. can.
10.

REFUTATIO.

I. Et hanc esse antiquissimam blasphemiam, & non novum Pontificiorum errorem, de Electivis cultibus, quos non solum ipsius Jehova preceptis equiparare, verum etiam eis anteferre laborant, ita ut majori scelere saepe involvatur is, qui tales Ecclesiasticas, quam qui divinas profregerit, testatur prater historiam veteris Testamenti (ubi Prophetis Dei varia cum Judais, sibi omnino persuadentibus, opus Deo placens esse, quicquid bonâ intentione susciperetur, fuerunt certamina) salvator noster in N. T. qui aliquoties Pharisæorum opiniones de Traditionibus seniorum seridè reprehendit.

Andrad. in
Conc. T.
Ex. 32. 1.
Iud. 8. 27.
Matth. 15.
6. c. 23, 23. 25.

II. Quod si verò adversarij per mandata Ecclesia intelligerent illa, qua Ecclesia per ministerium verbi ex Scriptura proponit & prescribit, vel qua non totidem literis in Scripturis comprehensa, ex certâ tamè & manifesta Scriptura sententia bonâ consequentiâ deducuntur, nō magnopere contendendum esset, cum non minus sint divina hac quam illa, qua totidem literis exprimuntur: Verum interpres Concilij, Andrad. illam limitationem respuit, & hanc differentiam constituit, quòd Dei mandata sint ab ipso Deo in verbo ipsius tradita; Ecclesie verò mandata, sint de ijs rebus, qua in verbo Dei expressum mandatum non habeant.

Chemnitius in exa.
C. T. quaest.
2. de b. o.

III. Sicuti autem Propheta (a) V. T. ut & in N. T. (b) Christus & (c) Apostoli mandata Decalogi suis Antagonistis Iusticiarijs opposuerunt, & auditoribus inculcarunt; ita & nos adversa parti expressum Dei verbum objicimus, ei q̄, necessarias tres condiciones, qua ad ipsum q̄va operum requiruntur, opponimus.

a) Es. 8. 20.
b) Matth. 5.
22. & seq.
c) Rom. 13.
9.

IV. Ac primò quidem consent opera necessum est Materia, qua est, ut sint precepta. Alias opus, tametsi sit bonâ intentione susceptum, bonum nec est, nec esse potest. Sicuti enim Deus ipse preparavit bona opera, in quibus ambulare debemus, (d) & decalogum tanquam perfectissimam eorum normam proposuit, ita reliqua (e) extra verbum suscepta rejicit, (f) Apostolus ea idolohereticus vocat, & hypocriseos nomine damnat. Quam verò constanter sustineant primum hoc probationis genus, ficti Romanensium cultus, nemini est ignotum.

Eph. 2. 10.
d) Deut. 5.
32. c. 12. 32.
Iof. 1. 7.
Ezc. 20. 19.
Aug. C. art.
20.
e) Es. 8. 20.
f) Col. 2. 23.

Alterum

V. Alterum requisitum est **Forma**: fides sc: nisi merito media-
 toris Christi, bona voluntatis & justa actionis genitrix, qua tanquam
 anima opera informat, & ESSE illis dat, quâ absente peccata sunt,
 & Deum magis offendunt quàm nobis reconciliant. Quod enim sunt
 bona, id sunt per fidem, sine quâ, ut præclare inquit Augustinus, etiam
 illa, quæ videntur bona opera, in peccata vertuntur. Hinc conditioni
 quomodo congruant Papicolarum superstitiones, testis est Andradius.
 Opera placere Deo, etiam ante fidem & sine fide, blasphemo ore asse-
 rens.

Ambrosius
 Contra 2.
 Pelag. ex-
 emplar
 cap. 8.
 Anal.
 lib. 3.

Matth. 5. 16.
 1. Cor. 10. 31.
 2. Theff. 1.
 12.
 1. Pet. 2. 12.
 c. 4. 11.

VI. Tertiò necessariò requiritur **FINIS** conveniens, ut opus à
 Deo mandatam, & ex fide profectum, etiam tendat ad celebratio-
 nem Dei. An verò ad eum dirigant cultus suis adversarij, provo-
 camus ad illorum conscientias, quæ in magno illo Domini die, testes
 erunt minimè fallaces.

VII. Cum itaq; Pontificiorum electitia opera, non tantum nullum
 horum trium requisitorum boni operis habeant, verùm etiam ijs maxi-
 mè contrariantur, fallunt & falluntur, dum quodvis quantumvis bo-
 num opus, quovis intento susceptum, vel à sacrificulo loco satisfactio-
 nis injunctum, Deo pro cultu obradunt.

CAPUT SECUNDUM.

De perfectione operum, & quomodo placeant DEO.

Primus Error.

Opera renatorum sunt perfecta, ideoq; merita salutis
 æternæ. Si quis ergo dixerit justum in omni bono ope-
 re aliquid peccare, anathema sit.

Tappus
 fol. 189.
 Conc. Tr.
 sess. 6. can.
 25.

REFUTATIO.

Bellarm.
 tom. 3. l. 4.
 de just. c. 7.

I. Impiam hanc & futilem Saitarum sententiam, & cum primis hor-
 rendam, illorum Promachi, sanctissimi (scilicet) patris blasphemiam,
 quâ opera efficienter ad salutem concurrere, somniat, meri-
 to in nostris Ecclesijs damnamus & rejicimus, cum ad trutinam S. S.
 appensa, ne tantillam quidem ponderis habeas.

Sicuti

II. Sicuti autē dato uno inconueniente plura sequi solent, ita ejus hoc in loco manifestissimum habemus exemplum, cum non solum perfecta esse nudentur aduersarij renatorum opera, sed etiam salutis aeternae meritoria. De posteriori quidē subsequenti capite agendum nobis erit, in presenti, vanissima illa de perfectione operum, somnia, brevibus refutabimus, freti fundamentis S. S. tum quoq, confirmati exemplis sanctissimorum, nec non experientia quotidianā docti.

III. Scriptura dicta quod attinet, sententia nostra vel unus Esaias ^{Esa. 64, 6.} patrocinator, qui conqueritur, immundos nos omnes factos esse, & justiciam nostram universam quasi pannum menstruatam. Quae verba Orthodoxam de operibus renatorum sententiam ita confirmant, ut ^{ἰπερὸς ἁγιωσύνης} fanaticum errorem prorsus destruant: Siquidem ostendant, opera nostra nequaquam perfecta, sed mutila, impura & manca esse, cum nos ipsi facti simus immundi.

III. Vbi praecipue animadversione dignum, de quibus & personis & operibus Propheta Dei sermo sit: Non enim de ethnicis & non renatis loquitur, sed de renatis & sanctis, cum nec seipsum excludat: Neg, verò de peccatis nostris affirmat, quod panno immundo sint similia, sed de justicijs, non aliquibus, sed omnibus.

a) Phil. 3, 8.

b) Rom. 3, 4.

23. c. 5. 12.

c. 7. 14. & seq.

c. 11. 32.

2. Cor. 3, 4.

Gal. 5. 17.

c. 6. 3.

c) Pf. 32, 6,

Pf. 19, 13.

Pf. 130, 3.

Pf. 143, 2.

d) Gen. 18, 27

e) Gen. 32, 10

f) Job 9, 2.

20.

g) Dan. 9, 5.

6. 8. 18.

h) Matt. 8. 8.

i) Mar. 9, 24

k) Luc. 17, 5.

V. Cui suffragatur gentium ille doctor, qui non hypocrisis Pharisaeica, sed serio spiritu humiliationis opera sua nominat ^{(a) οὐ βούλα}, qui squillas, excrementa, ritivilitium: Tum & passim ^(b) de sua & omnium sanctorum imperfectione conqueritur.

VI. A quo non alienus regius ille Psaltes, qui ^(c) infinitis in locis testatur, neminem renatorum in hac vita labe carere.

VII. Cum hisce congruunt exempla omnium Patriarcharum & sanctorum in V. & N. T. ^(d) Abrahami, ^(e) Jacobi, ^(f) Jobi, ^(g) Danielis, ^(h) Centurionis, ⁽ⁱ⁾ Patris lunatici, ^(k) Apostolorum Christi, & aliorum.

VIII. Quis quaso demum omnium est, conscientiam suam testatus, quis inquam renatorum est, qui non, nisi sibi ipsi blandiri velit, nolens volens fateri cogatur illam quam sentit in carne sua ^{(d) ἀνθρώπων} & in

B

omnibus

omnibus actionibus, etiam quae videntur sanctissima, defectum maximum? Quis quaso est, qui membrorum suorum auctorem persentiscens, non frena recuset ducentis Spiritus? Quisq; seipsum probet, & conscientia propria testimonium poscat.

IX. Non ergo admiranda, non refutanda adeo est, quam detestanda, vanissima & bullata illa Monachorum persuasio, qua contra testimonium propria conscientia & Sp. S. non verentur illam sibi in hac vita polliceri perfectionem, quam in altero illo glorioso seculo expectamus, & quam soli mediatori nostro ἀπαγορεύω merito solam relinquimus.

Luc. 1. 6.
Col. 1. 28.
2. Tim. 3. 17.
X. Quod verò interdum p̄ in S. S. nominantur perfecti, id non de summa perfectione quam lex requirit, accipiendum, sed sic dicuntur 1. Impatitive: Quatenus propter justiciam Christi, fide apprehensam imperfectio illis non imputatur. 2. Inchoative; quia ex fide, per quam persona Deo placet, inchoata, quantumvis imperfecta nova obedientia, quoq; accepta est. 3. Comparative: respectu infirmorum, quod magis quam illi Deo servire studeant. 4. Oppositive: Quatenus illorum studium non est hypocriticum, neq; externum tantum, sed serium & ex imo corde profectum.

Secundus Error.

Andradius lib. 3.
Bona opera placent Deo, etiam ante fidem & sine fide.

REFUTATIO.

Rom. 14. 23.
Heb. 11. 6.
I. Impudens hoc impudentissimi Sui a figmentum, vel unicum hoc Paulinum tonitru concundit, quando omne quod non ex fide est, peccati nomine damnat, & sine fide impossibile esse, Deo quicquam placere, a pertissimis verbis docet.

a) Efa. 64. 6.
Psal. 143. 2.
Daniel. 9.
18.
II. Qua enim ratio est persona, eadem & operum, quemadmodum illa Deo non placet, nisi Christo mediatore, tanquam veste justitia, induto, & nequaquam propria dignitate aut inhaerente qualitate, ita & haec Deo sunt accepta fide, per & propter Christum, & non propria dignitate aut munditie, quae coram ^(a) Deo nulla est.

Arg.

III. Atq; sic venatorum opera Deo placent, tanquam in filijs obedientia (b) qui pralucente fide Deo patri φιλοσοφῶ secundum interiorem hominem, ut filij morigeri obediunt, atq; hoc timore filiali, hostias spirituales offerunt, acceptabiles per J. C. propter quem navi & defectus operibus eorum in hac vita adhaerentes, teguntur & in integra ac perfecta ejus obedientia absconduntur.

b) 1. Pet. 1.
14.

CAPUT TERTIUM.

De meritis operum.

Primus Error.

Bona opera merentur absolutè vitam æternam, quæ merces vocatur & meritum est, & sine ipsis sola fides non efficit salutem.

Compend.
Theolog.
lib. 5. cap. 15.
Bellarm.
Tom. 3.
lib. 4. de
justificat.
cap. 7.

REFUTATIO.

I. Si ulla unquam in Ecclesia Christi blasphemia est exaudita, illa demum est horrendissima, quâ impurissimi illi Cacolici adversarij nostri, præter alia tam corporalia quam spiritualia bona, ipsam quoq; salutem & vitam æternam, quam preciosissimo suo sanguine unice nobis commeruit Iesus Christus, ille servator noster I. C. operibus suis non erubescunt ascribere.

II. Verùm cum semper, simul atq; de operum justificatione disceptatur, ad eos scriptura locos decurrant, qui aliquod operibus meritum tribuere videntur, de Meriti nomine pauca præmittemus.

III. Quantum autem illud ipsum offensionis in se contineat, magno cum orbis detrimento patet, cum nihil quàm Dei gratiam obscurare & homines superbiam imbuere potest, quare in Ecclesiam illud à scriptoribus invehi minimè fuisse opus, cum precium bonorum operum significanter alio nomine, citra offensionem explicari potuisset: In scriptura siquidem non est fundatum, & posteris materiam erroris suppeditavit copiosissimam.

IV. Licet verò eo ipso passim quoq; usi sint B. patres, ejus tamen duritiem plerumq; addita interpretatio emollit satis, cum summâ sollicitudine caverint, ne ulla ex bonis operibus gloria particula, in hominem derivaretur.

B 2

Cum

V. Cum enim declinante latina lingua puritate, horum vocabulorum, Mereri & Meriti, frequens esset usus, etiam apud scriptores ethnicos in ea significatione, ut simpliciter aliquid consequi, sive ex merito, sive gratis, denotaret, quod innumeris exemplis ex Iulio Capitolino, Lampadio, Spartiano & alijs probari potest: facile mox inde factum, quod in sanctorum etiam patrum scriptis, recepta pridem sint haec voces in hoc articulo, sed tantum in altera significatione, quam mereri significat dona & beneficia Dei gratis accipere & consequi. Insulsi itaque sunt Pontificij, quando hoc vocabulum, in priori tantum significatione accipi debere, somniant.

VI. Ad sententias verò quas inter alias nobis obijciunt adversarij: Eccl. 14. 16. Heb. 13. 15. Omnis misericordia faciet locum unicuique, secundum meritum operum suorum. Et: Talibus hostijs promeretur Deus: respondemus, latinam versionem non esse genuinam. Illius enim exemplar Graecum habet: *ἐκαστος ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀποδοίη*, unusquisque, secundum opera sua inveniet: Quae phrasis in S. S. sapissime usurpatur. Ps. 62. 12. Prov. 24. Matth. 16. 27. Rom. 2. 6. 1. Cor. 3. 8. Gal. 6. 5. Reddetur unicuique juxta opera sua, hoc est, credentes gratis salvabuntur, & increduli aeternis poenis subjicientur. Hujus verò: *τιμωρὰς ἰουδαίας ἀπεπέται ὁ θεός, ταλιβὺς ἰουδαίας* delectatur Deus. Nihil itaque, & hic de merito.

VII. Non itaque impie illorum sententia patrocinatur, adeo scriptura, ut potius ei insinuat in locis reclamitet. Donum Dei est vita aeterna inquit (a) Apostolus: cui dicto conveniunt (b) innumera alia.

VIII. Neque Orthodoxa nostra sententia praepudicate quicquam potest, quod Merces dicatur vita aeterna, & bonis operibus corporalia & spiritualia praemia promittantur: Non enim ea sunt merita, neque recompensationes, sed gratuita Dei remunerationes credentibus ex gratia promissa (c): Quomodo enim quae so illis mereri homo tanta bona posset: 1. Cum nulla sit analogia inter illa & vitam aeternam. 2. Cum (d) sint opera debita. 3. Cum (e) sint imperfecta & (f) legi Dei propter adhaerentem carnem non respondeant. 4. Cum (g) non nostra sint sed S. S. opera. 5. Cum denique saltem inchoetur in hac vita nova obedientia.

a) Rom. 6. 23.
b) c. 3. 24. 28.
c. 4. 5. 6. 16.
c. 5. 1. 19.
c. 11. 6.
Gal. 2. 16.
Pf. 32. 1.
Eph. 2. 8.
Tit. 3. 5.
2. Cor. 5. 21.
Act. 13. 38.
c) 1. Tim. 4. 8.
d) Luc. 17. 10.
e) Ef. 64. 6.
Phil. 3. 7.
f) Rom. 7. 14.
g) Gal. 5. 17.

obedientia, & semper in tō vivēda manens, nunquam ad tō eivā per-
veniat.

IX. Dicitur autem Merces vita aeterna. 1. absolute, sine omni
gratia respectu, & promittitur perfectā legi divina praestantibus obe-
dientiam, quae impossibilis in hac vita. 2. Est merces passionis &
mortis filij Dei J. C. 3. dicitur merces filialis, cum gratuito adoptati
simus: In qua postrema significatione semper accipitur in hoc articulo.

X. Omnino ergo operibus nostris vim & evēyēat justificandi vel me-
rendi vitam aeternam denegamus, & hominem peccatorem gratis, sola
fide (non quatenus est obedientia divina voluntatis, sed quatenus
opponitur effectibus suis b. o. & Dei misericordiam amplectendo, ju-
sticiam Christi cordibus nostris obsignat) coram Deo justificari, & vi-
tam aeternam consequi, contra Pontificiorum sententiam scriptura dis-
sentaneam, firmiter asseveramus.

Secundus Error.

Bona opera sunt meritoria trium: Vitae aeternae, au-
gmenti gratiae, remissionis poenae. Nec passio Christi
sola & totalis causa meritoria est, sed semper cum merito
Christi concurrunt aliqua operationes nostrae, tanquam
merita, quibus in judicio Dei veraciter fidendum est.

REFUTATIO.

I. Cum in precedentis erroris refutatione satis pro instituto mon-
stratum sit, vitam aeternam non esse meritum operum, sed donum Dei,
h. l. ea repetere supervacaneum erit.

II. Quod verò Pontificij urgent bonis op. augmentari gratiam &
remitti poenas, falsissimum est: Siquidem Christus non est missus ut
justiciam solum inchoet, sed ut ipse sit nostra justitia, non ratione initij
solum sed & mediij & finis. In ipso enim, si bene fundati volumus esse,
necesse est, ut solidam & totalem ponamus justiciam, cum aliud fun-
damentum poni nequeat.

III. Huic fundamento & lapidi angulari suffulta fides, sola est, quae
gratiam retinet & auget, ac peccata gratis remitti consiat. Unde

Comp.
Theol. ver.
l. 5. c. 15.
Gabriel.
Biel. l. 3.
dist. 13.
conc. 5.
Petrus à
Soto con-
tra confes-
siones Wir-
temb.
Rom. 6. 23.
1. Cor. 1. 8.
30.
Phil. 1. 5.
c. 2. 15.
2. Cor. 1. 21.
1. Pet. 5. 10.
1. Cor. 3. 11.
Pf. 118. 22.

Paulus Rom. 3. 28. αὐτὸς λογίζομεθα Fide justificari homines absq; o-
peribus legis: Quem eundem sensum alijs verbis repetit v. 20. Gal. 2.
16. & 3. 10. Phil. 3. 9. Eph. 2. 9.

IV. Contumeliosa Bielis blasphemia opponimus invictissima script:
1. Tim. 2. 5. fundamenta: VNVS Mediator Dei & hominum homo I. C. Ipse pec-
1. Pct. 2. 24. cata nostra pertulit in corpore suo super lignum. Vnde Propheta appa-
Ef. 63. 3. rens in visione, affirmat se solum torcular calcavisse: Et patri spiri-
Ioh. 19. 30. tum jam jam commissurus alta voce exclamat, consummatum est.

V. An verò Sotus ejusq; factionis affecta coram tribunali justissimi
judicis operibus suis constabunt, magnus ille Domini dies manifestabit.
Nos impiam & turbatis conscientijs perniciosam illam opinionem
a) Phil. 3. 8. cum (a) Paulo rejicimus & damnamus. Et (b) si maximè omnia (quod
1. Cor. 4. 4. impossibile) fecissemus, tamè ut servi inutiles cum (c) psalte regio oran-
b) Luc. 17. dum: Ne intres in iudicium cum servis tuis Domine, coram te enim
20.
c) Pl. 143. 3. non justificabitur omnis vivens.

Tertius Error.

Bonaventura l. 1.
dist. 14.
quaest. 8.

Meritum congrui est, quando peccator facit quod in
se est & pro se, quo congruit & æquum est Deum moveri
& flecti, ut vicissim beneficiat: Meritum condigni,
quando justus operatur & meretur pro seipso, quia ad
hoc ordinatur gratia ex congruo, ut homo per sua bona
opera promereatur de condigno vitam æternam. Meritum
digni, quando justus facit pro alio.

REFUTATIO.

I. Efficitur hanc rationis humane, in divinis talpâ magis cacutien-
tis, distinctionem, nusquam in sacris fundatam, eâ, quâ offerunt ad-
versarij facilitate, nos rejicimus, contraq; eam invictis orthodoxa no-
stra sententia nititur probationibus.

II. Non enim Deo persona propter opera, sed opera placent, profecta
a) Heb. 11. 6. à persona fide instructa; (a) sine qua impossibile est quicquam Deo pla-
b) Rom. 14. cere, (b) cum sit peccatum. Quod ipsum vel unico Abelis & Caini
23. exemplo liquet meridiana luce clarius.

Insuper

III. Insuper supra diximus gratis dari vitam æternam, & omni justificandi vi opera nostra carere. Quod & D. Aug. inter alia his verbis annuere voluit; Gratia non est gratia ullo modo, nisi detur gratis omni modo.

IV. Et cum ipsi Scholastici dicant: Passiones majoris esse meriti quam facta seu opera, videant, quid valeat figmentum hoc operum de condigno, cum secundum Apost. ne passiones quidem presentis temp^{is}, condigna sint futuræ gloriæ: Quod si verum, ut verum, E. multò minus opera. Rom. 8. 18.

V. Si verò donum meritis nostris de condigno, aliquid tribuendum sit, concedimus illud, quod illis præter (c) Paulum tribuit ipse (d) le- c) Rom. 6. 23
d) Gen. 2. 7.
bora; mortem videlicet sempiternam, eamq; comitantia omnis generis mala, & præterea nihil.

VI. Destructo itaq; hoc fundamento, collabascunt omnes reliqua portentosa, & in meritum I. C. contumeliosa opiniones, de meritis Angelorum, B. virginis, passionum & arumnarum, suffragiorum, supererogationis, renati alieni, indulgentiarum &c. Discipulus
de temp.
sermon
150.

VII. Verum enim verò, cum his suis ridiculis figmentis coram luce verbi divini subsistere nequeant, latebras quarunt & subterfugia, varijs ac mirabilibus technis se involventes, quibus commentitia sua merita & satisfactiones palliare & excusare conantur. Sic ergo pergunt.

Quartus Error.

Bona opera ex gratia Dei merentur vitam æternam, & satisfaciunt pro peccatis, quia à Spiritu S. per renatos & filios Dei proficiuntur.

REFUTATIO.

I. Quantum verò hæc mutata sit sententia ab illa Compendij Theol. cap. 3. 2. 1.
supra citata; Bona opera mereri absolutè vitam æternam, vel consortibus, quod dicitur, non est ignotum.

II. Verum impius & putus putidus est pretextus; cum Gratia & Meritum atq; Debitum se mutuo deserviant: Gratis autem servamur, Eph. 2.
Rom. 6.
& Donum Dei vita æterna. Ergo. Quod

III. *Quod verò dicunt: Opera satisfacere, quia per hominem renatum tanquam per instrumentum à Spiritu S. proficiantur, fucus est Pharisæicus; Cum homo, licet renatus, non sit ex omni parte perfectum sed mutilum ac mancam instrumentum, & caro nostra multipliciter corrupta, bona opera contamineat. Nequaquam ergo satisfacere pro peccatis valent, qua tollantur solo merito I. C. agni Dei immaculati,*

Ioh. 1. 29.

Quintus Error.

Catechif.
Rom.

Meritum non obscurat Christi passionem sed illustrat magis: Christus enim tanquam vitis in palmites & caput in membra, gratiam suam in eos, qui sibi per charitatem conjuncti sunt, continenter diffundit.

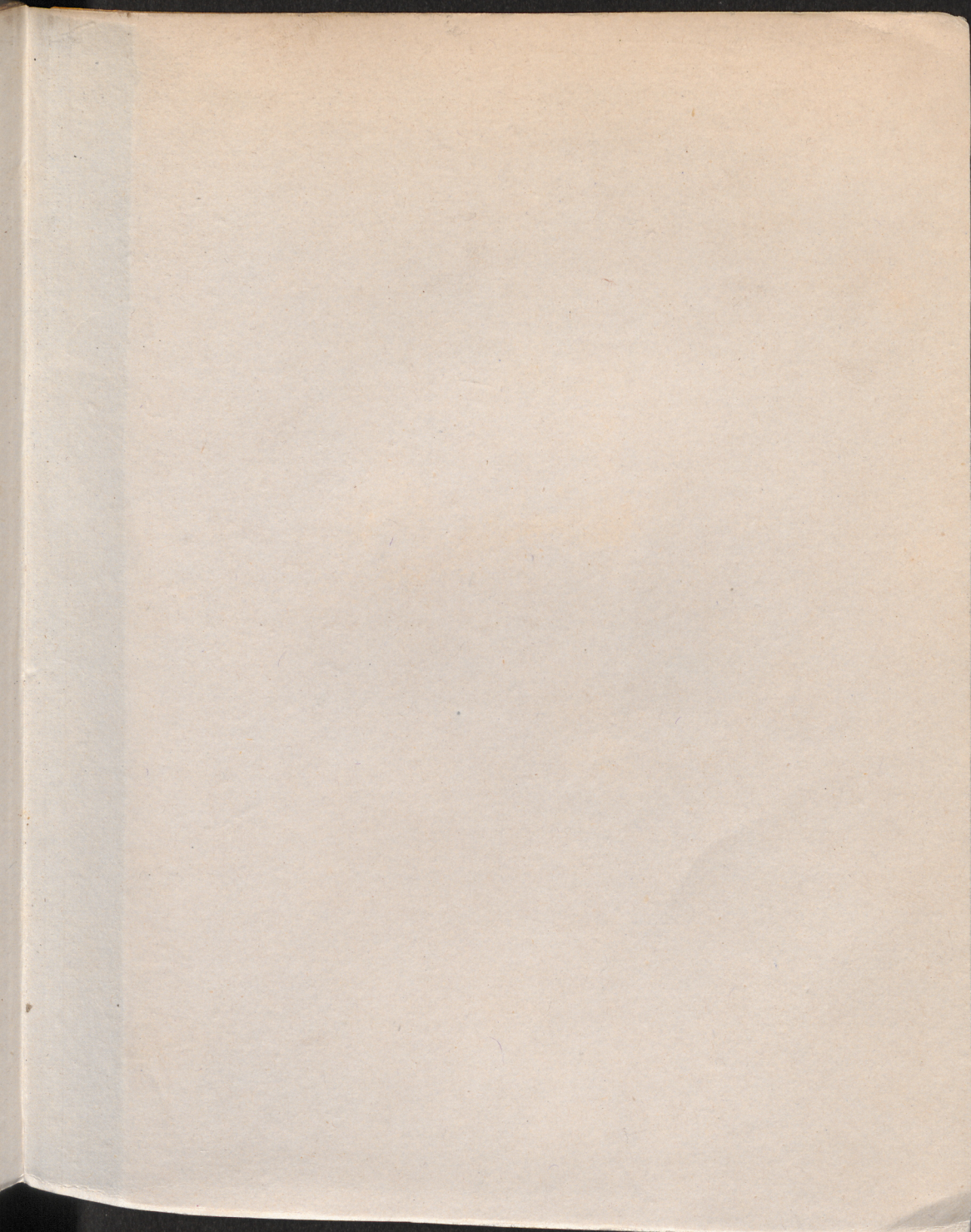
REFUTATIO,

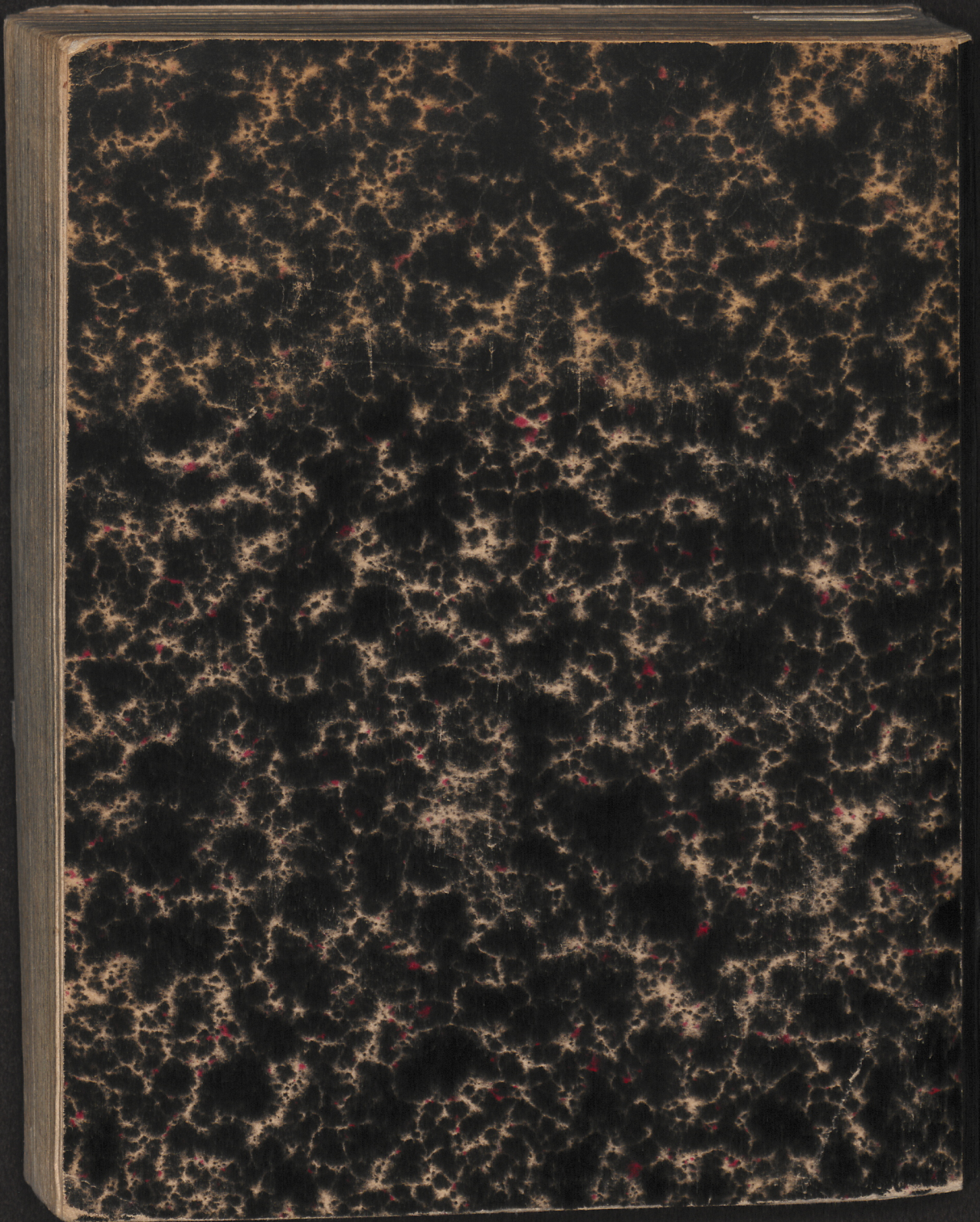
I. *Quam verò consentaneum sit veritati, quod dicunt meritum non obscurare sed illustrare passionem Christi, monstrare h. l. necesse non est, cum id ex antecedentibus satis constet.*

¶ 63. 3.

II. *Quod autem meritum Christi capitis nostri attinet, ambabus manibus concedimus ejus effectum & beneficiorum participationem credentibus à Christo communicari, honorem verò nulli. Ipse enim solus torcular pressit, & gratis nos à peccato, maledictione legis & morte æterna redemit, & preciosissimo suo sanguine tanquam lora sufficiensimo liberavit. Cui sit laus honor virtus & gloria in sempiterna secula seculorum & loca locorum Amen.*

III. Insuper supra diximus gratis dari vitam a
justificandi vi opera nostra carere. Quod & D.
verbis annuere voluit; Gratia non est gratia ullo mo
tis omni modo.

IV. Et cum ipsi Scholastici dicant: Passiones
quam facta seu opera, videant, quid valeat figment
condigno, cum secundum Apost. ne passiones quidem
ris, condigna sint futurâ gloriâ: Quod si verum, ut
minus opera.

V. Si verò donum meritis nostris de condigno, au
sit, concedimus illud, quod illis præter (c) Paulum
hova; mortem videlicet sempiternam, eamq; com
ris mala, & præterea nihil.

VI. Destructo itaq; hoc fundamento, collaps
portentosa, & in meritum I. C. contumeliosa opinio
gelorum, B. virginis, passionum & arumnarum,
pererogationis, renati alieni, indulgentiarum &c.

VII. Verumenim verò, cum his suis ridiculis f
verbi divini subsistere nequeant, latebras quar
varijs ac mirabilibus technis se involventes, qu
sua merita & satisfactiones palliare & excusare
pergunt.

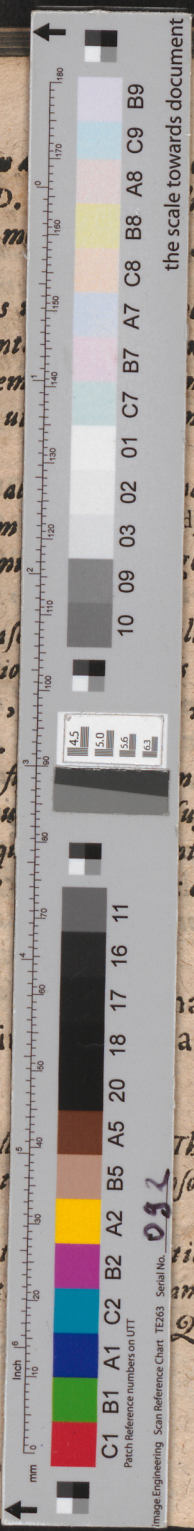
Quartus Error.

Bona opera ex gratia Dei merentur
& satisfaciunt pro peccatis, quia à Spiritu
& filios Dei proficiuntur.

REFUTATIO.

I. Quantum verò hæc mutata sit sententia ab ill
supra citata; Bona opera miserè absolute vitam a
bus, quod dicitur, non est ignotum.

II. Verum impius & putus putidus est prætext
Meritum atq; Debitum se mutuo deserviant: Gra
& Donum Dei vita aterna. Ergo.

omni
ia his
gra-
eriti
m de
mpo- Rom. 8. 18.
nultò
dum
d) le- c) Rom. 6. 23
d) Gen. 2. 7.
re-
liqua
An-
su- Discipulus
de temp.
sermone
150.
glia,
nitia
ergo
nam,
atos
Theol. cap. 3. 2. 1.
fori-
tia &
amur, Eph. 2.
Rom. 6.
Quod